



**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**  
**ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**



---

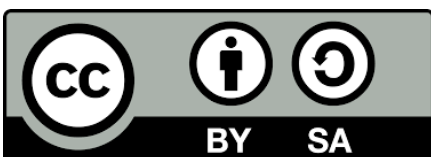
**Τίτλος Μαθήματος:** Γραμμική Άλγεβρα Ι

**Ενότητα:** Βαθμίδα Πίνακα

**Διδάσκων:** Καθηγητής Νικόλαος Μαρμαρίδης

**Τμήμα:** Μαθηματικών

---



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



## Κεφάλαιο 8

### ΒΑΘΜΙΔΑ ΠΙΝΑΚΑ

Στο παρόν Κεφάλαιο θα μελετήσουμε την βαθμίδα ενός πίνακα με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ , καθώς και τις κυριότερες ιδιότητες της. Η έννοια της βαθμίδας είναι ανάλογη της έννοιας της βαθμίδας μιας γραμμικής απεικόνισης, και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα επόμενα κεφάλαια που αφορούν την θεωρία οριζουσών και γραμμικών συστημάτων.

#### 8.1 Ορισμός και Βασικές Ιδιότητες

Στην παρούσα ενότητα σταθεροποιούμε ένα σώμα  $\mathbb{K}$ .

Έστω

$$A = (a_{ij}) = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1j} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2j} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots \\ a_{i1} & a_{i2} & \cdots & a_{ij} & \cdots & a_{in} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mj} & \cdots & a_{mn} \end{pmatrix} \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$$

έναν  $m \times n$  πίνακα με στοιχεία από το σώμα  $\mathbb{K}$ .

Υπενθυμίζουμε ότι με:

1.  $\Sigma_m(\mathbb{K})$  συμβολίζουμε τον χώρο στηλών με στοιχεία από το  $\mathbb{K}$ .
2.  $\Gamma_n(\mathbb{K})$  συμβολίζουμε τον χώρο γραμμών με στοιχεία από το  $\mathbb{K}$ .

Θεωρώντας τις στήλες του πίνακα  $A$ , βλέπουμε ότι ο πίνακας  $A$  ορίζει τα

ακόλουθα διανύσματα του χώρου στηλών  $\Sigma_m(\mathbb{K})$ :

$$\vec{A}^1 := \begin{pmatrix} a_{11} \\ a_{21} \\ \vdots \\ a_{i1} \\ \vdots \\ a_{m1} \end{pmatrix}, \quad \vec{A}^2 := \begin{pmatrix} a_{12} \\ a_{22} \\ \vdots \\ a_{i2} \\ \vdots \\ a_{m2} \end{pmatrix}, \dots, \quad \vec{A}^n := \begin{pmatrix} a_{1n} \\ a_{2n} \\ \vdots \\ a_{in} \\ \vdots \\ a_{mn} \end{pmatrix} \in \Sigma_m(\mathbb{K})$$

Παρόμοια θεωρώντας τις γραμμές του πίνακα  $A$ , βλέπουμε ότι ο πίνακας  $A$  ορίζει τα ακόλουθα διανύσματα του χώρου στηλών  $\Gamma_n(\mathbb{K})$ :

$$\vec{A}_1 = (a_{11} \ a_{12} \ \cdots \ a_{1j} \ \cdots \ a_{1n}), \quad \vec{A}_2 = (a_{21} \ a_{22} \ \cdots \ a_{2j} \ \cdots \ a_{2n}), \dots, \\ \vec{A}_m = (a_{m1} \ a_{m2} \ \cdots \ a_{mj} \ \cdots \ a_{mn}) \in \Gamma_n(\mathbb{K})$$

**Ορισμός 8.1.1** Έστω  $A = (a_{ij}) \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας με στοιχεία από το σώμα  $\mathbb{K}$ .

**1. Ο χώρος στηλών του πίνακα  $A$**  ορίζεται να είναι ο υπόχωρος  $\Sigma(A)$  του  $\Sigma_m(\mathbb{K})$  ο οποίος παράγεται από τις  $n$  στήλες  $\vec{A}^1, \vec{A}^2, \dots, \vec{A}^n$  του πίνακα  $A$ .

**2. Η βαθμίδα στηλών  $\sigma(A)$  του πίνακα  $A$**  ορίζεται να είναι η διάσταση του χώρου στηλών  $\Sigma(A)$  του πίνακα  $A$ :

$$\sigma(A) := \dim_{\mathbb{K}} \Sigma(A)$$

Δηλαδή  $\sigma(A)$  είναι το μέγιστο πλήθος γραμμικά ανεξάρτητων στηλών του πίνακα  $A$ , θεωρώντας τις στήλες του  $A$  ως διανύσματα του χώρου στηλών  $\Sigma(A)$ .

**3. Ο χώρος γραμμών του πίνακα  $A$**  ορίζεται να είναι ο υπόχωρος  $\Gamma(A)$  του  $\Gamma_n(\mathbb{K})$  ο οποίος παράγεται από τις  $m$  γραμμές  $\vec{A}_1, \vec{A}_2, \dots, \vec{A}_m$  του πίνακα  $A$ .

**4. Η βαθμίδα γραμμών  $\gamma(A)$  του πίνακα  $A$**  ορίζεται να είναι η διάσταση του χώρου γραμμών  $\Gamma(A)$  του πίνακα  $A$ :

$$\gamma(A) := \dim_{\mathbb{K}} \Gamma(A)$$

Δηλαδή  $\gamma(A)$  είναι το μέγιστο πλήθος γραμμικά ανεξάρτητων γραμμών του πίνακα  $A$ , θεωρώντας τις γραμμές του  $A$  ως διανύσματα του χώρου γραμμών  $\Gamma(A)$ .

**Παρατήρηση 8.1.2** Έστω  $A = (a_{ij}) \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$ . Παρατηρούμε ότι επειδή  $\Sigma(A) \subseteq \Sigma_m(\mathbb{K})$  και  $\dim_{\mathbb{K}} \Sigma_m(\mathbb{K}) = m$ , θα έχουμε:  $\sigma(A) \leq m$ . Παρόμοια επειδή  $\Gamma(A) \subseteq \Gamma_n(\mathbb{K})$  και  $\dim_{\mathbb{K}} \Gamma_n(\mathbb{K}) = n$ , θα έχουμε:  $\gamma(A) \leq n$ .

**Παρατήρηση 8.1.3** Έστω  $A = (a_{ij}) \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$ . Τότε:

$$\sigma(A) = \gamma({}^t A)$$

Πραγματικά αυτό προκύπτει άμεσα από τον ορισμό καθώς οι στήλες του  ${}^t A$  είναι οι γραμμές του  $A$  και οι γραμμές του  ${}^t A$  είναι οι στήλες του  $A$

Ένας από τους βασικούς σκοπούς της παρούσης ενότητας είναι να δείξουμε ότι ισχύει:  $\sigma(A) = \gamma(A)$ . Προηγουμένως όμως χρειαζόμαστε κάποια προεργασία.

**Λήμμα 8.1.4** Έστω  $A = (a_{ij}) \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$ , και έστω η επαγόμενη γραμμική απεικόνιση την οποία ορίζει ο  $A$ :

$$f_A : \Sigma_n(\mathbb{K}) \longrightarrow \Sigma_m(\mathbb{K}), \vec{X} \longmapsto f_A(\vec{X}) := A \cdot \vec{X}$$

Τότε:  $\mathbf{r}(f_A) = \sigma(A)$ .

Απόδειξη: □

**Λήμμα 8.1.5** Έστω  $A = (a_{ij}) \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$ , και έστω η επαγόμενη γραμμική απεικόνιση την οποία ορίζει ο ανάστροφος  ${}^t A$  του  $A$ :

$$f_{{}^t A} : \Sigma_m(\mathbb{K}) \longrightarrow \Sigma_n(\mathbb{K}), \vec{X} \longmapsto f_{{}^t A}(\vec{X}) := {}^t A \cdot \vec{X}$$

Τότε:  $\mathbf{r}(f_{{}^t A}) = \sigma(A) = \gamma({}^t A) \leq \min\{m, n\}$ .

Απόδειξη: □

## 8.2 Βαθμίδα Γραμμικής Απεικόνισης και Πίνακα

Υπενθυμίζουμε ότι αν  $\mathcal{E}$  και  $\mathcal{F}$  είναι διανυσματικοί χώροι πεπερασμένης διάστασης υπεράνω ενός σώματος  $\mathbb{K}$ , και  $f : \mathcal{E} \rightarrow \mathcal{F}$  είναι μια γραμμική απεικόνιση, τότε ορίσαμε την βαθμίδα  $\mathbf{r}(f)$  της  $f$  ως την διάσταση του υπόχωρου  $\dim_{\mathbb{K}} \text{Im}(f)$ . Στην παρούσα ενότητα θα αναλύσουμε την σχέση μεταξύ της βαθμίδας της  $f$  και της βαθμίδας γραμμών ή στηλών του πίνακα της  $f$  ως προς τυχούσες βάσεις των  $\mathcal{E}$  και  $\mathcal{F}$ .

**Θεώρημα 8.2.1** Έστω  $\mathcal{E}$  και  $\mathcal{F}$  δύο διανυσματικοί χώροι υπεράνω ενός σώματος  $\mathbb{K}$ , και έστω  $\dim_{\mathbb{K}} \mathcal{E} = n$  και  $\dim_{\mathbb{K}} \mathcal{F} = m$ . Αν  $f : \mathcal{E} \rightarrow \mathcal{F}$  είναι μια γραμμική απεικόνιση, τότε υπάρχει μια βάση  $\mathcal{B}_{\mathcal{E}}$  του  $\mathcal{E}$  και μια βάση  $\mathcal{B}_{\mathcal{F}}$  του  $\mathcal{F}$ , έτσι ώστε ο πίνακας της  $f$  στις παραπάνω βάσεις να είναι της μορφής:

$$M_{\mathcal{B}_{\mathcal{E}}, \mathcal{B}_{\mathcal{F}}}(f) = \left( \begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & \cdots & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & 1 & \cdots & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \cdots & 1 & 0 & 0 & \cdots & 0 \\ \hline 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \cdots & 0 & 0 & 0 & \cdots & 0 \end{array} \right)$$

όπου:

$$I_r = \left( \begin{array}{cccc} 1 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & 1 & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \cdots & 1 \end{array} \right) \in \mathbb{M}_{r \times r}(\mathbb{K})$$

είναι ο μοναδιαίος  $r \times r$  πίνακας και  $r = \mathbf{r}(f)$ .

Απόδειξη: □

Ο  $m \times n$  πίνακας του Θεωρήματος 8.2.1 γράφεται περισσότερο συνοπτικά ως εξής:

$$\left( \begin{array}{c|c} I_r & 0_{r \times (n-r)} \\ \hline 0_{(m-r) \times r} & 0_{(m-r) \times (n-r)} \end{array} \right)$$

όπου  $0_{r \times (n-r)}$  είναι ο μηδενικός  $r \times (n-r)$  πίνακας,  $0_{(m-r) \times r}$  είναι ο μηδενικός  $(m-r) \times r$  πίνακας, και  $0_{(m-r) \times (n-r)}$  είναι ο μηδενικός  $(m-r) \times (n-r)$  πίνακας.

**Πρόταση 8.2.2** Έστω  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας με στοιχεία από το σώμα  $\mathbb{K}$ . Τότε ο  $A$  είναι ισοδύναμος με έναν πίνακα της μορφής:

$$\left( \begin{array}{c|c} I_r & 0_{r \times (n-r)} \\ \hline 0_{(m-r) \times r} & 0_{(m-r) \times (n-r)} \end{array} \right), \quad \text{όπου } r := \sigma(A)$$

Δηλαδή υπάρχει ένας αντιστρέψιμος  $n \times n$  πίνακας  $P$  και ένας αντιστρέψιμος  $m \times m$  πίνακας  $Q$  έτσι ώστε:

$$Q^{-1} \cdot A \cdot P = \left( \begin{array}{c|c} I_r & 0_{r \times (n-r)} \\ \hline 0_{(m-r) \times r} & 0_{(m-r) \times (n-r)} \end{array} \right)$$

Απόδειξη:

□

**Θεώρημα 8.2.3** Έστω  $A, B \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  δύο  $m \times n$  πίνακες με στοιχεία από το σώμα  $\mathbb{K}$ . Τότε τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα:

1. Οι πίνακες  $A$  και  $B$  είναι ισοδύναμοι.
2. Οι πίνακες  $A$  και  $B$  έχουν την ίδια βαθμίδα στηλών:

$$\sigma(A) = \sigma(B)$$

Απόδειξη:

□

Υπενθυμίζουμε ότι αν  $\mathcal{E}$  και  $\mathcal{F}$  είναι διανυσματικοί χώροι πεπερασμένης διάστασης υπεράνω ενός σώματος  $\mathbb{K}$ , και  $f : \mathcal{E} \rightarrow \mathcal{F}$  είναι μια γραμμική απεικόνιση, τότε ορίσαμε την ανάστροφη απεικόνιση μεταξύ των δυϊκών χώρων  $\mathcal{F}^*$  και  $\mathcal{E}^*$  ως εξής:

$${}^t f : \mathcal{F}^* \longrightarrow \mathcal{E}^*, \quad \xi \longmapsto {}^t f(\xi) = \xi \circ f$$

Σύμφωνα με το Θεώρημα 6.1.12 οι απεικονίσεις  $f$  και  ${}^t f$  έχουν την ίδια βαθμίδα:

$$\mathbf{r}(f) = \mathbf{r}({}^t f)$$

Υποθέτουμε ότι:

1.  $\dim_{\mathbb{K}} \mathcal{E} = n$  και  $\dim_{\mathbb{K}} \mathcal{F} = m$ .

2.

$$\mathcal{B}_{\mathcal{E}} := \{\vec{e}_1, \vec{e}_2, \dots, \vec{e}_n\}$$

είναι μια βάση του  $\mathcal{E}$ , και έστω

$$\mathcal{B}_{\mathcal{E}^*} := \{\vartheta^1, \vartheta^2, \dots, \vartheta^n\}$$

είναι η δυϊκή της βάση του  $\mathcal{E}^*$ .

3.

$$\mathcal{B}_{\mathcal{F}} := \{\vec{e}_1, \vec{e}_2, \dots, \vec{e}_m\}$$

είναι μια βάση του  $\mathcal{F}$ , και έστω

$$\mathcal{B}_{\mathcal{F}^*} := \{\xi^1, \xi^2, \dots, \xi^m\}$$

είναι η δυϊκή της βάση του  $\mathcal{F}^*$ .

Είναι εύλογο να αναρωτηθούμε αν ο πίνακας της ανάστροφης απεικόνισης  ${}^t f$  ως προς τις δυϊκές βάσεις  $\mathcal{B}_{\mathcal{F}}^*$  και  $\mathcal{B}_{\mathcal{E}}^*$  σχετίζεται με τον πίνακα της  $f$  ως προς τις βάσεις  $\mathcal{B}_{\mathcal{E}}$  και  $\mathcal{B}_{\mathcal{F}}$ . Την απάντηση δίνει η ακόλουθη πρόταση.

**Πρόταση 8.2.4** Έστω  $A = (a_{ij}) = M_{\mathcal{B}_{\mathcal{E}}, \mathcal{B}_{\mathcal{F}}}(f)$  ο πίνακας της  $f : \mathcal{E} \rightarrow \mathcal{F}$  ως προς τις βάσεις  $\mathcal{B}_{\mathcal{E}}$  και  $\mathcal{B}_{\mathcal{F}}$  των  $\mathcal{E}$  και  $\mathcal{F}$  αντίστοιχα.

Τότε ο πίνακας  $B := (b_{ij}) = M_{\mathcal{B}_{\mathcal{F}}^*, \mathcal{B}_{\mathcal{E}}^*}({}^t f)$  της ανάστροφης απεικόνισης  ${}^t f : \mathcal{F}^* \rightarrow \mathcal{E}^*$  είναι ο ανάστροφος του  $A$ , δηλαδή  $B = {}^t A$  ή περισσότερο αναλυτικά:

$$M_{\mathcal{B}_{\mathcal{F}}^*, \mathcal{B}_{\mathcal{E}}^*}({}^t f) = {}^t M_{\mathcal{B}_{\mathcal{E}}, \mathcal{B}_{\mathcal{F}}}(f)$$

Απόδειξη: □

**Θεώρημα 8.2.5** Έστω  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ . Τότε η βαθμίδα στηλών του  $A$  είναι ίση με την βαθμίδα γραμμών του  $A$ :

$$\sigma(A) = \gamma(A)$$

Απόδειξη: □

**Ορισμός 8.2.6** Έστω  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ . Η κοινή τιμή  $\sigma(A) = \gamma(A)$  καλείται **βαθμίδα** του  $A$  και συμβολίζεται με  $\mathbf{r}(A)$ .

**Θεώρημα 8.2.7** Έστω  $A, B \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  δύο  $m \times n$  πίνακες με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ . Τότε τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα:

1. Οι πίνακες  $A$  και  $B$  είναι ισοδύναμοι.
2.  $\mathbf{r}(A) = \mathbf{r}(B)$ .
3. Οι πίνακες  $A$  και  $B$  είναι ισοδύναμοι με τον  $m \times n$  πίνακα:

$$\left( \begin{array}{c|c} I_r & 0_{r \times (n-r)} \\ \hline 0_{(m-r) \times r} & 0_{(m-r) \times (n-r)} \end{array} \right)$$

Αν  $A \in \mathbb{M}_{n \times n}(\mathbb{K})$  είναι ένας τετραγωνικός  $n \times n$  πίνακας, τότε γνωρίζουμε ότι  $\mathbf{r}(A) \leq n$ . Το ακόλουθο Θεώρημα χαρακτηρίζει τους τετραγωνικούς πίνακες των οποίων η βαθμίδα λαμβάνει την μέγιστη δυνατή τιμή.

**Θεώρημα 8.2.8** Έστω  $A \in \mathbb{M}_{n \times n}(\mathbb{K})$  ένας τετραγωνικός  $n \times n$  πίνακας με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ . Τότε τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα:



1. Ο πίνακας είναι αντιστρέψιμος.
2.  $\mathbf{r}(A) = n$ .
3. Ο πίνακας είναι ισοδύναμος με τον μοναδιαίο  $n \times n$  πίνακα  $I_n$ .

Ιδιαίτερα δύο τετραγωνικοί αντιστρέψιμοι πίνακες είναι πάντα ισοδύναμοι.

Απόδειξη: □

Όπως έχουμε δείξει η βαθμίδα ενός πίνακα  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  συμπίπτει με την βαθμίδα της γραμμικής απεικόνισης  $f_A : \Sigma_n(\mathbb{K}) \rightarrow \Sigma_m(\mathbb{K})$ , έπεται ότι η βαθμίδα πίνακα έχει τις ίδιες ιδιότητες τις οποίες έχει η βαθμίδα πίνακα. Επομένως συνοψίζοντας τα αποτελέσματα περί βαθμίδας γραμμικής απεικόνισης τα οποία αποδείξαμε στην ενότητα ;; καθώς και τα αποτελέσματα αυτού του Κεφαλαίου, θα έχουμε τις ακόλουθες ιδιότητες:

1. Έστω  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ .

α. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\mathbf{r}(kA) = \mathbf{r}(A), \quad \forall k \in \mathbb{K} \quad (1)$$

**Απόδειξη:** Θα

β. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\mathbf{r}(A) \leq \min\{m, n\} \quad (2)$$

2.  $A, B \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  δύο  $m \times n$  πίνακες με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ . Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$|\mathbf{r}(A) - \mathbf{r}(B)| \leq \mathbf{r}(A + B) \leq \mathbf{r}(A) + \mathbf{r}(B) \quad (3)$$

3. Έστω  $A \in \mathbb{M}_{m \times n}(\mathbb{K})$  ένας  $m \times n$  πίνακας και  $B \in \mathbb{M}_{n \times r}(\mathbb{K})$  ένας  $n \times r$  πίνακας με στοιχεία από ένα σώμα  $\mathbb{K}$ .

α. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\mathbf{r}(A \cdot B) \leq \min\{\mathbf{r}(A), \mathbf{r}(B)\} \quad (4)$$

β. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\mathbf{r}(A \cdot B) = \mathbf{r}(A) \quad \text{αν ο } B \text{ είναι αντιστρέψιμος} \quad (5)$$

ς. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\boxed{\mathbf{r}(A \cdot B) = \mathbf{r}(B) \text{ αν ο } B \text{ είναι αντιστρέψιμος}} \quad (6)$$

δ. Ισχύει η ακόλουθη σχέση:

$$\boxed{\mathbf{r}(A \cdot B) \geq \mathbf{r}(A) + \mathbf{r}(B) - n} \quad (7)$$

### 8.3 Μέθοδοι Εύρεσης Βαθμίδας

Σκοπός μας στην παρούσα ενότητα είναι να αναπτύξουμε κάποιες μεθόδους υπολογισμού της βαθμίδας ενός πίνακα.

**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα**

**Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**

**Τέλος Ενότητας**

# Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



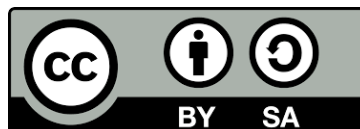
## Σημειώματα

### Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διδάσκων: Καθηγητής Νικόλαος Μαρμαρίδης  
«Γραμμική Άλγεβρα Ι». Έκδοση: 1.0. Ιωάννινα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:  
<http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1225>.

### Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή, Διεθνής Έκδοση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη.



[1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.